

Тимчасовий притулок і робота, відповіді на найчастіші запитання

Чи кожен, хто має дозвіл на проживання для тимчасового притулку, може працювати в Італії? А хто ще чекає на дозвіл?

Так, стаття 2 Указу Голови Ради Міністрів Італії від 28 березня 2022 року чітко визначає, що особи, які отримують тимчасовий притулок, мають доступ до ринку праці. У цій статті згадуються положення [Постанови про цивільний захист № 872 від 4 березня 2022 р.](#) за якою «трудова діяльність за наймом, включаючи сезонні роботи, а також самозайнятість дозволяються особам, які прибули з України внаслідок поточної кризи, **виключно на підставі заяви про дозвіл на проживання, поданої до відповідного управління поліції**».

Тому приступити до роботи можна відразу після подання заяви про надання тимчасового притулку, лише за квитанцією на отримання дозволу, навіть якщо відповідний дозвіл на проживання ще не видано. Така можливість загалом уже передбачена пунктом 9-біс статті 5 Зведеного закону про імміграцію та прямо зазначена в Постанові про цивільний захист, на яку посилається Голова Ради Міністрів.

Таким чином, немає жодних перешкод для негайного найму роботодавцем в Італії громадянина України, який має квитанцію про отримання посвідки на проживання для тимчасового притулку.

Чи видається заявникам на тимчасовий притулок ідентифікаційний номер платника податків?

Так, [Постанова про цивільний захист № 881 від 29 березня 2022 року](#) передбачає, що з моменту подання заяви про надання дозволу на проживання для тимчасового притулку заявнику буде видано ідентифікаційний номер платника податків у Головному управлінні поліції у порядку, вже встановленому для осіб, які подають заяву про міжнародний захист.

Як прийняти на роботу особу, яка має дозвіл на тимчасовий притулок? А як бути з тим, хто чекає на дозвіл?

Працедавці, які мають намір наймати працівників, що мають дозвіл на проживання для тимчасового притулку, або отримали квитанцію заяви про видачу дозволу на тимчасовий притулок, повинні надіслати форму «UNILAV» для обов'язкового повідомлення про працевлаштування до відповідного Центру зайнятості (Centro per l'Impiego або CPI) за місцем роботи, впродовж 24 годин напередодні дня прийняття на роботу. Форму «UNILAV» необхідно надіслати в електронному вигляді через сайт <https://www.co.lavoro.gov.it/co/Login.aspx> і водночас виконувати зобов'язання щодо звітності перед:

- Національним інститутом соціального забезпечення (INPS);
- Національним інститутом страхування від нещасних випадків на виробництві (INAIL);
- іншими альтернативними або виключними формами соціального забезпечення;
- префектурою.

Форма також містить зобов'язання, які працедавець зобов'язаний виконувати за законом, включаючи оплату витрат на можливе повернення іноземця на батьківщину на випадок примусової репатріації та вказівку на місце проживання. Навіть у випадку трудових відносин у домашньому господарстві, які можуть бути встановлені після повідомлення до Національного інституту соціального забезпечення, впродовж 24 годин напередодні, повідомлення є дійсним для виконання вищезазначених зобов'язань. <https://www.inps.it/prestazioni-servizi/come-assumere-un-lavoratore-domestico>

Примітка: у разі прийняття на роботу іноземця, який все ще очікує видачі дозволу на проживання, у полі форми UNILAV, що стосується дозволу на проживання, буде зазначено «очікування дозволу» й не потрібно буде вказувати дату закінчення терміну.

Як працевлаштувати особу з України, яка має дозвіл на тимчасовий притулок або чекає на його отримання, покоївкою, доглядальницею чи нянею?

Працедавці, які мають намір наймати працівників, що мають посвідку на проживання для тимчасового притулку, або отримали квитанцію заяви про видачу дозволу на тимчасовий притулок, **повинні повідомити** про найм Національний інститут соціального забезпечення (INPS) не пізніше, ніж за 24 години (навіть у вихідний день) до встановлення трудових відносин. Також необхідно сповістити відповідні служби, Міністерство праці, Національний інститут страхування від нещасних випадків на виробництві (INAIL) і державне префектурно-територіальне управління (префектура). Повідомлення до Національного інституту соціального забезпечення є обов'язковим незалежно від тривалості роботи, навіть якщо робота випадкова або ненормована. Це також обов'язково, навіть якщо працівник вже застрахований в іншого працедавця.

Обов'язок звітувати також існує на етапі продовження, зміни (із строкового на безстроковий або якщо діяльність здійснюється в іншому місці проживання роботодавця, відмінного від того, про яке повідомлялося раніше) та припинення трудових відносин. У цьому випадку повідомлення має бути надіслане впродовж п'яти днів з моменту настання. Для реєстрації та внесення будь-яких змін працедавець у домашньому господарстві може:

- звернутись до контактного центру Національного інституту соціального забезпечення за номером 803-164, надавши необхідні дані по телефону;

- використати спеціальну процедуру заповнення та надсилання в Інтернеті, доступну на веб-сайті Інституту (www.inps.it), для доступу до якого потрібен Spid.

Якщо працівник все ще очікує на видачу дозволу на проживання, у відповідному полі, що треба зазначити «очікування посвідки» і не потрібно буде вказувати дату закінчення терміну.

До кого я можу звернутися, щоб знайти роботу в Італії?

Шукати роботу можна, звернувшись до Центрів зайнятості (CPI) та інших акредитованих органів, тобто приватних агентств зайнятості (APL), уповноважених надавати послуги, пов'язані з попитом і пропозицією роботи.

Що таке центри зайнятості (CPI) і для чого вони потрібні?

Центри зайнятості — це громадські структури, які мають завдання сприяти узгодженню попиту та пропозиції робочої сили, запобігати безробіттю і сприяти входженню у сферу праці людей, яким загрожує безробіття. Серед іншого, вони пропонують індивідуальні послуги пошуку роботи, допомагають складати резюме, шукати стажування й допомагають створити бізнес. За додатковою інформацією Ви можете звернутися до відповідного Центру зайнятості за місцем проживання.

<https://www.anpal.gov.it/cerca-sportello>

Як зареєструватися в Центрі зайнятості? Чи там можуть зареєструватися особи, які користуються тимчасовим притулком? А хто ще чекає на дозвіл?

Реєстрація в центрах зайнятості безкоштовна, можлива для всіх, хто проживає в Італії від шістнадцяти років і за бажанням. Для реєстрації необхідно мати **місце проживання в Італії**. Місце проживання можна отримати шляхом реєстрації в реєстрі муніципалітету або комуни, де Ви проживаєте. За реєстрацією звертається особисто зацікавлена особа, заповнивши спеціальну форму та показавши

дійсний документ, що посвідчує особу. При подачі заяви на реєстрацію в реєстрі постійного населення італійського муніципалітету іноземний громадянин повинен пред'явити посвідку на проживання або квитанцію про подання заяви на отримання дозволу на проживання;

Для реєстрації в Центрі зайнятості CPI також необхідно заповнити **DID, тобто Декларацію про негайну готовність до роботи (див. наступні поширені запитання).**

Що таке Декларація про негайну готовність DID і навіщо вона? Чи можуть її подати особи, які користуються тимчасовим притулком?

За італійським законодавством, безробітними вважаються люди, які не мають роботи, які підписують декларацію про негайну готовність до роботи і готові брати участь у заходах активної трудової політики, узгоджених з Центром зайнятості (CPI). Щоби подати декларацію, Ви повинні проживати в Італії. Декларацію можна заповнити за допомогою працівників центру зайнятості чи опікунів або ж на онлайн-платформі ANPAL <https://www.anpal.gov.it/did>.

Щоб підписати декларацію необхідно мати податковий код, дійсний документ, що посвідчує особу (посвідчення особи, паспорт або еквівалентний документ, проїзний документ, італійські водійські права або консульське посвідчення особи тощо) та діючу посвідку на проживання, що дозволяє працювати, або підтвердження подачі запиту на отримання такої посвідки.

Декларація необхідна для того, щоб повідомити Центр зайнятості про свій статус безробітного, а потім зареєструватися в ЦЗ та користуватися його послугами,

Примітка: Посольство України в Римі видало [примітки](#) з інформацією та вказівками для громадян України, які прибувають до Італії щодо їх документів, що посвідчують особу. У цих випадках потрібно посвідчити особу в консульстві. Паспорти громадян України дійсні ще 5 років, окрім того, в паспорти можуть бути внесені дані дітей до 16 років.

Чи кожен, хто має дозвіл на проживання для тимчасового притулку, може записатися на курси професійної підготовки? А хто ще чекає на дозвіл?

Так, тимчасовий притулок дає Вам право доступу на **ринок праці та на навчання**. Отож, тим, хто користується цим притулком, надається доступ до системи освіти для неповнолітніх нарівні з громадянами Італії, а також доступ до професійного навчання і стажування в компаніях (стаття 4, буква g Законодавчого декрету № 85/2003).

Стаття 2 Постанови Голови Ради Міністрів від 28 березня 2022 року, детально регламентуючи заходи щодо надання тимчасового притулку, не зачіпає сприятливіших положень, передбачених статтею 38 Зведеного закону про імміграцію TUI, статтею 21 Законодавчого декрету № 142/2015, а також статтею 14 закону № 142/2015. 47/2017 (стаття 2 Постанови Голови Ради Міністрів від 28 березня 2022 року).

Пункт 5 статті 38 Зведеного закону про імміграцію передбачає, що «світні установи в рамках територіального планування заходів (...) сприяють прийому дорослих іноземців, які легально проживають в Італії, шляхом створення курсів грамотності в початкових та середніх школах; залучення дійсної культурної пропозиції для дорослих іноземців, які легально проживають в Італії та мають намір отримати обов'язкову освіту; створення додаткових курсів для навчання, що були в країні походження з метою отримання обов'язкової освіти або атестата про повну середню освіту; створення та проведення курсів італійської мови; проведення навчальних курсів, також у рамках чинних в Італії угод про міжнародне співробітництво».

Тому власники дозволу на проживання для тимчасового притулку або отримали квитанцію заяви про видачу дозволу на тимчасовий притулок, можуть відвідувати мовні або навчальні курси в державних навчальних центрах, а саме:

- провінційні центри освіти для дорослих (Centri Provinciali per l'istruzione degli adulti або CPIA), як для італійських так іноземних громадян віком від 16 років. Провінційні освітні центри для дорослих CPIA організують:
  - курси італійської мови та культури (грамотність та сертифікація за європейськими стандартами);
  - курси для здобуття атестата про середню освіту;
  - курси спрямування для вищої освіти та професійної підготовки.
- систему професійно-технічної освіти та навчання (IeF.P.), що забезпечується державними школами та надається Провінційними центрами професійної підготовки (Centri Provinciali di Formazione Professionale або CPFP), що в регіонах або провінціях, де можливо відвідувати безкоштовні професійні курси (наприклад, курси помічника кухаря або зварника), які тривають один або кілька років;
- центри професійної підготовки (Centri di Formazione Professionale або CFP), які є приватними організаціями, акредитованими відповідними установами.

Чи кожен, хто має дозвіл на проживання для тимчасового притулку, може проходити стажування? А хто ще чекає на дозвіл?

Так, стажування також може бути задіяне для громадян України, які мають дозвіл на проживання для тимчасового притулку або отримали квитанцію заяви про видачу дозволу на тимчасовий притулок, як це прямо передбачено ст. 4 букв. г Законодавчого декрету № 85/2003.

Стажування — це період профорієнтації та навчання, що проводиться у робочому зв'язку та спрямований на полегшення вибору професії й залученню людей у сфері праці. Хоча це не є трудовими відносинами, але передбачає обов'язкове повідомлення Приймаючої організації, і стажист отримує страхове покриття від нещасних випадків (INAIL) та відповідальність за шкоду, нанесену третім особам.

В Італії є три види стажування.

- 1. Навчальні виробничі практики: вони призначені для молоді, що проходить навчання або підготовку, та покликані доповнити навчання досвідом роботи. Вони регулюються правилами інституту чи університету й підтримуються акредитованими школами, університетами та іншими навчальними закладами;
- 2. Позанавчальні виробничі практики: вони полегшують професійний вибір завдяки періоду навчання

у виробничому середовищі, що дозволяє практиканту безпосередньо отримувати знання про сферу праці. Вони регулюються регіонами та автономними провінціями, тоді як загальні мінімальні стандарти визначаються на національному рівні.

- 3. Стажування для інвалідів та осіб з обмеженими можливостями (включаючи осіб, що подають заявку на міжнародний захист або перебувають під ним).

Як відбувається визнання професійної освіти, отриманої за кордоном?

В Італії професії поділяються на дві великі категорії: професії, «регульовані» законом, і професії «нерегульовані». Щоб займатися нерегульованими професіями, необов'язково мати конкретну кваліфікацію чи отримати юридичне визнання, аби вийти на італійський ринок праці. Для регульованих професій, однак, закон встановлює освітній рівень необхідної теоретичної підготовки,

обов'язкові вимоги до практики за професією (наприклад, стажування та/або державні іспити на професійну кваліфікацію).

Щоб подати заяву на визнання іноземної професійної кваліфікації, необхідної для того, щоб займатися регульованою професією, необхідно подати заяву до відповідного міністерства (МОЗ, Міністерства юстиції, Міністерства економічного розвитку, Міністерства освіти, університетів та науки, Міністерства праці й соціальної політики), яке розгляне заяву. Упродовж тридцяти днів з моменту отримання заяви відповідне міністерство перевірить повноту необхідної документації. Упродовж чотирьох місяців з моменту подання заяви або її можливого доповнення Міністерство має визнати кваліфікацію: якщо це одна й та сама професія, а підготовка суттєво схожа, то відповідний орган визнає ці кваліфікації; якщо ж, натомість, є суттєві відмінності, то можуть знадобитися компенсаційні заходи, такі як стажування або іспити, за вибором заявника. Постанова про визнання кваліфікації дійсна впродовж двох років, протягом яких необхідно зареєструватися в професійному реєстрі для здійснення професійної діяльності в Італії.

Чи існують якісь спрощені процедури для громадян України щоб займатися медичною діяльністю в Італії?

Так, [Закон DL 21/2022](#) передбачає відступ від правил визнання професійних кваліфікацій у галузі охорони здоров'я для українських лікарів, медсестер та соціальних медичних працівників. Стаття 34 Указу дозволяє тимчасове здійснення професійної медичної діяльності та діяльності соціально-медичного працівника фахівцям, які є громадянами України та проживали в Україні до 24 лютого 2022 року та мають намір працювати на території Італії, у державному чи приватному секторі охорони здоров'я чи соціальної сфери, провадити медичну діяльність та діяльність соціально-медичного працівника на основі професійної кваліфікації, отриманої за кордоном, що регулюється особливими директивами ЄС. Тому відповідні медичні установи можуть розпочати тимчасовий найм таких фахівців, які мають Європейський кваліфікаційний паспорт біженця, на роботу за строковими контрактами або на позаштатні посади, включаючи скоординовану та безперервну співпрацю у порядку відступу від статті 7 Законодавчого декрету № 165 від 30 березня 2001 р. без шкоди для положень статті 11 Законодавчого декрету № 35 від 30 квітня 2019 року, зі змінами відповідно до Закону № 60 від 25 червня 2019 року.